

Vragen door de leden der Kamer gesteld overeenkomstig artikel 140 van het Reglement van Orde, en de daarop door de regering schriftelijk gegeven antwoorden

7

Vragen van het lid **Koffeman** (PvdD) op 19 april 2022 medegedeeld aan de Minister voor Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening naar aanleiding van twee door de Eerste Kamer aangenomen moties inzake *datacenters*.

Antwoorden van de Minister voor Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening (ontvangen 13 juni 2022).

Vraag 1

Kan de Minister aangeven op welke wijze en termijn hij uitvoering wil geven aan twee door de Eerste Kamer aangenomen moties, te weten Kamerstukken I 2021/22, 35 925 XIV, K en Kamerstukken I 2021/22, 35 925 XIV, H?

Antwoord 1

In de moties wordt de regering verzocht om het Rijksvastgoedbedrijf opdracht te geven verkoop van agrarische gronden ten behoeve van hyperscale datacenters op te schorten tot het moment dat een nieuwe kabinetsvisie voor ruimtelijke inrichting en datacenters gereed is, c.q. haar publiekrechtelijke bevoegdheden te gebruiken op zodanige wijze dat uitvoering van het bestemmingsplan dat in de vestiging van het Meta-datacenter voorziet, juridisch niet mogelijk zal zijn totdat mede in het kader van de Nationale Omgevingsvisie, is vastgesteld dat die vestiging niet strijdig is met het rijksbeleid.

Over de uitvoering van deze moties stuur ik u parallel een afzonderlijke brief.

Vraag 2

Kan de Minister aangeven welke gevolgen de bekendmaking door Meta/Facebook van de voorlopige bouw- en voorbereidingsstop heeft voor de bouw van het Datacenter Zeewolde in termen van grondreservering, grondverkoop en de versnelde aansluiting op het hoogspanningsnetwerk van TenneT?

Antwoord 2

Het Rijk heeft voorwaarden gesteld aan de gemeente Zeewolde over mogelijke grondverkoop aan de gemeente. Dit in de context van het gevestigde voorkeursrecht, op grond van de wet voorkeursrecht gemeenten en dat de gemeente eventueel kan onteigenen. Het Rijk is als gevolg van het gevestigde voorkeursrecht verplicht om bij een eventuele verkoop aan de gemeente te verkopen. De door Meta aangekondigde bouw- en voorbereidingsstop heeft geen gevolgen voor deze afspraken.

Voor Meta/Facebook is er geen sprake van een versnelde aansluiting, enkel van een afwijkende aansluitwijze. TenneT heeft alle werkzaamheden gestaakt en wacht het formele verzoek van Meta/Facebook af om het aansluitverzoek in te trekken dan wel helderheid te geven tot wanneer Meta het aansluitverzoek uitstelt.

Vraag 3

Deelt de Minister de mening van de vragensteller dat de huidige knelpunten in het hoogspanningsnetwerk geen reservering of aansluiting rechtvaardigen van een project waarvoor volgens de aanvrager tot een bouw- en voorbereidingsstop is besloten?

Antwoord 3

Enkel het feit dat de aanvrager tot een bouw- en voorbereidingsstop heeft besloten hoeft niet te betekenen dat daarmee de aanvraag bij de netbeheerder voor een aansluiting en transport ook stil is komen te vallen. Het is aan de aanvrager in overleg met de netbeheerder om de aanvraag te staken, dan wel in de tijd te verplaatsten zodat er niet onnodig een beslag op de uitvoeringscapaciteit van de netbeheerder wordt gelegd.

Vraag 4

Kan de Minister aangeven of er enig verband bestaat tussen de miljardeninvestering van Liander in onder meer Flevoland in de uitbreiding van het stroomnet enerzijds en de nu on hold gezette plannen van Meta/Facebook voor vestiging van een hyperscale datacenter in Zeewolde anderzijds? Zo ja, welk verband? Zo nee, waaruit blijkt het ontbreken van een dergelijk verband?

Antwoord 4

De investeringen in het hoogspanningsnet in Flevoland worden primair gedreven door investeringen voor wind en zon zo blijkt uit het investeringsplan van Liander voor het 150 kV-net Randmeren¹ en het investeringsplan van TenneT². Liander verwacht geen diepte investeringen in het net die relatie hebben met het datacentrum. Wel heeft Liander de benodigde aanpassingen op het onderstation Zeewolde opgenomen in het Investeringsplan. Deze aanpassingen om het datacentrum aan te sluiten en van transportcapaciteit te voorzien zouden worden bekostigd door Meta/Facebook. TenneT verwachten wel investeringen te moeten doen in het achterliggende net voor de eventuele doorgroei van het datacentrum maar moet deze investeringen ook doen voor het inpassen van hernieuwbare opwek van elektriciteit in dat gebied.

Vraag 5 en 6

Op welke wijze is de belofte van voorrang bij aansluiting en aanleg van een onderstation geformuleerd? Zijn er ontbindende voorwaarden? Is de Minister bereid de betreffende stukken met de Kamer delen? Zo ja, op welke termijn? Zo nee, waarom niet?

Deelt de Minister de mening van de vragensteller dat een bouw- en voorbereidingsstop van het hyperscale datacenter consequenties moet hebben voor eventuele grondreserveringen en toegezegde versnelde toelating tot het hoogspanningsnet en voorrang voor de bouw van een onderstation? Zo nee, waarom niet? Zo ja, welke?

Antwoord 5 en 6

Het is een misvatting dat er sprake zou zijn geweest van voorrang verlening in deze situatie. Er was immers geen situatie waarbij überhaupt voorrang verleend zou kunnen worden want er stonden geen partijen in de wachtlijn. De toenmalige Minister van Economische Zaken heeft alleen aangegeven dat het wettelijk kader zich niet verzet tegen de bijzondere aansluitwijze en bouw van een onderstation dat na oplevering om niet zou worden overgedragen aan het 150 kV Randmerennet van Liander. Dit blijkt ook uit de openbaargemaakte stukken. Er kan om die reden dan ook geen sprake zijn van consequenties.

¹ <https://www.liander.nl/over-liander/investeringsplan2022>

² <https://www.tennet.eu/nl/bedrijf/publicaties/investeringsplannen/>

Voor de vraag over consequenties voor grondreserveringen zie het antwoord op vraag 2.

Vraag 7

Kan de Minister aangeven of en op welke wijze de bouw- en voorbereidingsstop zoals aangekondigd door Meta/Facebook consequenties heeft voor de toepassing van de uitkomsten van de door TNO uitgevoerde duurzaamheids-toets? Zo ja, welke? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 7

Het Rijk heeft met de gemeente Zeewolde afspraken gemaakt over een eventuele grondverkoop gezien de context van het voorkeursrecht. Onderdeel van de afspraken was dat de gemeente een plan aan zou leveren, waarin zij aangeeft op welke wijze ze aan de door het Rijk gestelde voorwaarden wil voldoen. Indien het Rijk de gronden zou verkopen is de gemeente verantwoordelijk voor de uitvoering van die voorwaarden.

Vraag 8

Deelt de Minister de opvatting dat andere partijen de mogelijkheid geboden zou moeten worden toegang te krijgen tot het overbelaste hoogspanningsnet en de gronden op het Trekkersveld, nu Meta/Facebook heeft aangegeven vooralsnog voor onbepaalde tijd geen gebruik te zullen maken van die mogelijkheden? Zo nee, waarom niet? Zo ja, op welke termijn en op welke wijze?

Antwoord 8

Op het moment dat Meta/Facebook zijn aanvraag bij TenneT formeel in zou trekken dan komt de hiervoor benodigde capaciteit weer beschikbaar aan de netbeheerder om uit te geven. Ik wil er overigens op wijzen dat er in Zeewolde nog geen sprake is van een tekort aan transportcapaciteit voor afname van het elektriciteitsnet.

De gemeente Zeewolde heeft een voorkeursrecht op de gronden gevestigd, op basis van de Wet voorkeursrecht gemeenten, waardoor het Rijk verplicht is om bij een eventuele verkoop aan de gemeente te verkopen. Rijksgronden worden via een openbare procedure verkocht, in dit geval geldt de beperking van het voorkeursrecht. De betreffende gronden zijn in gebruik gegeven voor agrarisch gebruik en niet vrij beschikbaar.